

Osavuositarkastus tammi-kesäkuu 2020

Kuluvan vuoden talousarvio on laadittu -13,7 milj. euroa alijäämäiseksi. Henkilöstösäästötoimenpiteiden aiheuttamat muutokset talousarvioon, yhteensä 6 milj. euroa, on kohdennettu palvelualueille toteutumaraportoinnin ja ennusteiden pohjaksi.

Koronaviruspandemian vaikutukset kuntataloudelle tänä vuonna tulevat tämän hetkisen arvion mukaan olemaan 1,7 mrd. euroa. Vaikutukset koostuvat verotulokertymän pienenemisestä, myynti- ja maksutuottojen menetyksistä sekä välittömistä menoista, jotka aiheutuvat palvelukapasiteetin lisäyksistä ja muutoksista. Valtion kunnille kohdentamat koronatukitoimet, joista osa oli tiedossa jo edellisessä katsauksessa, mutta osa päätettiin valtion neljännessä lisätalousarviossa kesäkuussa, kattavat menetyksistä noin puolet.

Tähän osavuositarkastukseen palvelualueita, liikelaitosta ja taseyksiköitä on erityisesti pyydetty selostamaan koronaviruksen tuomia riskejä toiminnalle ja taloudelle sekä poikkeamia, joita odotettavissa talousarvioon nähden. Katsaukset sisältyvät liiteraporttiin.

Kaupungin käyttötaloudessa suurimmat tulomenetykset syntyvät terveydenhuollon asiakasmaksuista ja joukkoliikenteen lipputulosta. Kulttuurin eri toiminnoissa kohdennetut valtionavustukset ovat kattaneet menetyksiä. Esi- ja perusopetus saa lisäksi luvuvuodelle 2020 ja 2021 avustusta poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseen ja tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen.

Koronapandemia kasvattaa henkilöstö-, hoitotarvike- ja siivouskuluja erityisesti perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueilla, sekä työmarkkinatukimaksuja. Sairaanhoidopiiriin kuluvan vuoden ennuste on noin 30 milj. euroa alijäämäinen. Kaupunki ei ole sisällyttänyt ennustelukuihin omaa, noin 17 milj. euron osuuttaan. Arvioidaan, että väliaikaisesti muutettavat kuntien ja kuntayhtymien alijäämän kattamissäännökset siirtävät kattamisvelvoitteen tältä vuodelta eteenpäin.

Kaupunkiympäristön palvelualueen toimintakate kohenee maankäyttö- ja kehittämiskorvaustuloista sekä velvoiteautopaikkamaksuista.

Ennusteen mukaan kaupungin alijäämä on 1,9 milj. euroa alkuperäistä talousarviota suurempi. Huhtikuussa valmistellusta ensimmäisestä osavuositarkastuksesta taloustilanne on merkittävästi kohentunut. Sekä valtionosuuksien että verotulojen ennusteet ovat parantuneet olennaisesti. Verotuloennusteessa on yhteisöveron kuntien jako-osuuden 10 %-yksikön korotuksen vaikutus. Verrattuna viime vuoteen, veronsaajille maksetaan huomattavasti pienemmät veronpalautukset ja jäännösverojen määrä on puolestaan korkeampi, mikä nostaa verotulokertymää. On muistettava, et-

tä ansiotuloverojen ennakonpidätykset tilitetään tänä vuonna jo päätettyjen kuntakohtaisten jako-osuuksien perusteella eli koronavaikutukset kohdentuvat näin ollen kaikille veronsaajille. Kun vuoden 2020 verotus ensi vuonna valmistuu, näkyvät alueellisen ja kuntakohtaisen kehityksen erot vasta loppuvuoden jako-osuusoikaisissa ja vaikuttavat aina vuoteen 2022. Valtionosuuksien n. 27,0 milj. euron kasvu selittyy valtion kerta-luonteisilla budjettilisäyksillä, joilla poikkeusolojen vaikutuksia kuntatalouteen tänä vuonna tasoitetaan. Valtiovarainministeriön ensi vuoden budjet-tiesitys ei sisältänyt vastaavia toimia.

Kaupungin rahoituserien arvioidaan jäävän noin 1,0 milj. euroa talousar-viota pienemmiksi, lähinnä heikentyneen rahoitustuottokertymän vuoksi. Alkuvuonna lainanottovaltuudesta on käytetty yli 70 %, mutta ennusteessa lähdetään siitä, että koko vuoden lainamäärän muutos on talousarvioon merkityn mukainen ja vuoden lopussa kaupungilla on lainaa 4013 eu-roa/asukas.

Ennusteessa on lähdetty siitä, että koronaepidemiassa ei ajauduta uuteen lock down -tilanteeseen, eikä esimerkiksi terveydenhuollon kapasiteetti joudu täyskäyttöön, kuten ei maakunnassamme tapahtunut keväälläkään. Toisaalta menojen kasvu ei pysähdy pandemian hellitettyä, vaan paluu normaaleihin toimintoihin tulee vaatimaan kunnilta erittäin suuria panos-tuksia. Kuntien omat arviot lähtevät siitä, että vuonna 2021 korona näkyy lisäksi edelleen heikkona tulokertymänä. Kokonaisuudesta ei voida tässä tilanteessa tehdä kuin karkeita toiminnallisia ja taloudellisia arvioita. Sillä, miten nopeasti yritysten toiminta elpyy, työllisyyttä kyetään vahvistamaan ja kuluttajien luottamus palautuu, on ratkaiseva merkitys myös kuntata-louteen. Talouden elpyminen edes 2019 tasolle kestää kuitenkin useita vuosia. Vaikka kuluvan vuoden talousromahduksen uhka näyttääkin väis-tyneen, vaikeudet ovat siirtyneet tuleviin vuosiin.

Vaikutusten arviointi Merkitään, että asia on ilmasto- ja yritysvaikutuksiltaan neutraali.

Liitteet 2 3318/2020 Seurantaraportti kesäkuu 2020

Valmistelija
Jaana Kuuva puh. +358 44 718 2788
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen

Kaupunginhallitus merkitsee vuoden 2020 toisen talouden ja toiminnan seurantaa koskevan osavuositiedon tiedoksi ja toimittaa sen edelleen tiedoksi kaupunginvaltuustolle.

Päätös Kasvun ja oppimisen lautakunnan puheenjohtaja Pekka Niiranen, perus-turva- ja terveyslautakunnan puheenjohtaja Neeta Röppänen, kaupunkira-kennelautakunnan puheenjohtaja Aleksi Eskelinen, hyvinvoinnin edistämi-sen lautakunnan puheenjohtaja Liisa Pietikäinen, talousjohtaja Pauliina Pietikäinen ja taloussuunnittelupäällikkö Jaana Kuuva olivat kokouksessa läsnä asiaa käsiteltäessä.

Keskusteltuaan kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan tekemän päätösehdotuksen.

